

TAMMO LUKKIEN OVER ZIJN FAVORIETE MODELLEN

BROEDEN OP HET KORHOEN

ZIJN SCHILDERIJEN WORDEN IN HET VELD GEBOREN. TAMMO LUKKIEN IS IN ALLE VROEGTE IN HET BOERENLAND OF OP DE HOLTERBERG TE VINDEN. ALS ER EEN ZACHTE MISTDEKEN OVER DE HEI HANGT EN IN DE VERTE HET GESIS VAN DE BALTSENDE KORHANEN KLINT, IS DE WILDSCHILDER IN ZIJN ELEMENT.

“DAN BROED IK ER EEN POOSJE OP EN HOEF IK HET DOEK THUIS ALLEEN NOG IN TE VULLEN.”

Je moet olieverf gebruiken’, sprak zijn vriend en leermeester Kees Bos tegen hem, “want zoals jij de kwast hanteert, dat gaat niet met waterverf.” Vanaf die eerste les bleef hij de olieverf trouw. “Waterverf loopt door elkaar, het is te glibberig en liep letterlijk en figuurlijk tussen m’n vingers door. Ik wil graag structuur op een doek zien en het niet op een fotokopie laten lijken, laten zien

dat het geschilderd is. Dat er een klodder verf op zit.” Toch is ieder beestje dat Tammo Lukkien op het doek zet anatomisch perfect. Zijn doelgroep is in dat opzicht enorm kritisch. “Wanneer ik iets fout schilder, ben ik direct aan de beurt”, grinnikt de schilder. “Bovendien loop ik al meer dan een halve eeuw in het veld en het valt me direct op wanneer het niet klopt.” Het stoort hem zelf misschien nog wel

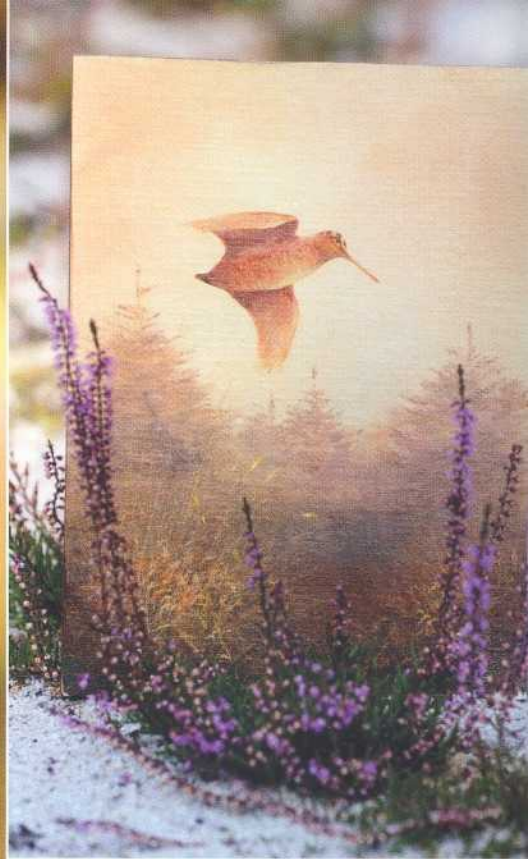
het meest wanneer het gewei van een reebok naast in plaats van voor de oren staat of wanneer het rode kammetje van de korhaan te groot uitvalt of achter de ogen doorloopt. Dat zal op Tammo’s schilderijen niet gebeuren. Tammo Lukkien legt het unieke moment vast. Die fractie van een seconde dat het reebokje hem aankijkt, de houtsnip wegvliegt of het wilde zwijn plots op het pad staat. Het is het

LINKS: Aan het werk met olieverf. “Ik wil graag structuur op een doek zien.”

RECHTSBOVEN: Tammo Lukkien: “Puur natuur, daar wil ik graag deelgenoot van zijn.”

RECHTSONDER: Baltsende korhanen. “Als er ‘s morgens vroeg mist over de hei hangt en de veldleeuwerik kondigt als eerste de dag aan, en in de verte klinkt ksssssss, kkkrrrrrr, dat doet mij wat.”

moment waarop de adrenaline stroomt. Een buitenmens kent dat gevoel. Wie met Tammo Lukkien praat, krijgt geen verhalen over schildertechniek en grote kunst, maar verhalen over het wild dat hij schildert en over zijn ontmoetingen.

KORHOENDERS

In Holten is het schilderij van de baltsende korhanen op zijn plaats. Niet ver van zijn huis ligt hun baltsplaats en hij kent de 'korren' als geen ander. De korhoenders van de Holterberg zijn al decennia lang een zorgenkindje en met hen dreigen de laatste van hun soort uit Nederland te verdwijnen. De tien tot vijftien die er nog zijn krijgen alle aandacht van natuurbeschermers.

Voor Tammo is de ervaring van de balts, waarbij de hanen met gespreide staart, gebogen hals en veel kabaal proberen te imponeren, uniek. "Het is magnifiek, het is echt oer. Wanneer je dat oergeluid hebt gehoord, dan ben je verslaafd. Als er 's morgens vroeg mist over de hei hangt en de veldleeuwerik kondigt als eerste de dag aan, en in de verte klinkt kssssss, krrrrrr, dat doet mij wat hoor, echt. Dan is zo'n schilderij in feite al gemaakt. Want ik ken de hei, ik ken de vogel, ik ken de atmosfeer, de lucht 's morgens. Dan broed ik er een poosje op tot ik het in mijn hoofd bijna klaar heb en hoef ik het doek alleen nog in te vullen."

*'Reeën zijn gracieus,
een rijkdom in
de natuur'*

BOVEN: Patrijzen die boven de rand van een sloot opdoken. Het haantje links kijkt argwanend om zich heen.

RECHTSBOVEN: De houtsnip in een 'warme' lucht.

Korhoenders hebben hun eigenaardigheden voor de schilder. “Die rode plek boven zijn oog zit iets naar voren en is niet te groot. Hij heeft een witte vlek bij de voorkant van de vleugel, dat is geen wit aan de vleugel, maar zijn de okselveren die er onder uit steken. Dat zijn details in mijn schilderij waar ik waarde aan hecht.”

HOUTSNIP

“Een oude bok is slim en laat het vrouwtje voor gaan om zeker te weten dat de kust veilig is, pas dan komt hij”, vertelt Tammo bij een doek waarop twee reeën over een kaalslag trekken. De bok kijkt de toeschouwer aan. Het is weer dat ene moment waar Tammo altijd mee bezig is. Voor reeën heeft hij een zwak. “Ze zijn zo mooi, hè? Gracieuus, een rijkdom in de natuur.” Met damherten of edelherten heeft hij geen affiniteit, die komen in zijn veld niet voor. Reeën daarentegen des te meer. “Die ken ik allemaal, zowat bij naam.

BOVEN: Het gewei van een reebokje staat iets voor de oren en niet er tussenin.

RECHTS: Wilde zwijnen. “Je voelt echt dat de avond valt en de nacht het overneemt. Dat is het tijdstip waarop je wakker moet zijn om ze te zien.”

Je mag rustig stellen dat ik een beetje reeofiel ben.” Bok, geit, wintervacht of zomervacht, het maakt hem niet uit: hij vindt ze mooi, bestudeert ze en maakt er schilderijen van. “Als ik in de volle ochtendzon een geit een beetje op haar rug zie krabben, tja, hoeveel mooier wil je het krijgen?”

De houtsnip hoort in het rijtje van geliefde schildersmodellen. Houtsnippen trekken, begin november komen ze vanuit Scandinavië. Tammo weet dat een klein aantal in de zomer overblijft om hier te broeden. Alleen wie erg veel geluk heeft krijgt ze te zien, want de houtsnip heeft een waanzinnig goede schutkleur en gedraagt zich als een schaduw in het bos. “Deze vogel is synoniem voor geheimzinnigheid”, klinkt het bewonderend. De lucht op het werk dat Tammo van de houtsnip maakte heeft een bijna onnatuurlijk warme tint. “Een snip tegen een strakblauwe lucht is minder mooi. Zo krijgt het doek meer kracht.”

WILD KIPPETJE

Een stuk blauwer is de lucht boven een koppel patrijzen. “Ik heb ze zo bij me gehad, toen ik ’s avonds in Drenthe achter een schermpje onder in een sloot zat. Ik hoorde ze kirren op de stoppel. Dan roepen ze naar elkaar om het territorium aan te geven. Op een gegeven moment zag ik dit koppel boven de rand van de sloot uitsteken. Het haantje vertrouwde het voor geen meter en loerde precies zo.” Foto’s maakt hij op zo’n ogenblik niet, hooguit een grof schetsje en wat aantekeningen over de kleuren. “Van de patrijzen heb ik alleen de krachtige borstlijn van het haantje en de gebogen lijn van het hennetje geschetst.

Dat geeft het schilderij *power*.” De patrijs is hem lief, niet alleen in olieverf. “Het meest waardeer ik zijn kneuterigheid, zijn gezelligheid. Het is echt een wild kippetje. Op landbouwbedrijven waar ze met cyclomaaiers van zes meter of meer werken en sloten hebben waar je een biljartbal doorheen kunt rollen, zijn geen patrijzen. Maar als je wat onland hebt en ruige slootjes die al twee jaar niet gemaaid zijn, dan kun je ze tegenkomen.”

ZWARTRUGGEN

Van een compleet andere orde zijn de wilde zwijnen. “Ook zoiets mystieks. Een ree komt bij wijze van spreken prompt tussen kwart over zes en half zeven. Daar kun je van op aan. Bij varkens weet je het niet.” Tammo haalt zich een ontmoeting met de wilde zwijnen levendig voor de geest: “Je voelt echt dat de avond valt en de nacht het overneemt. Dat is het tijdstip waarop je wakker moet zijn. Het laatste restje zonlicht is verdwenen en de laatste merel is stil. Plots hoor je in de rand van het bos een gepiep en geschreeuw. Een big krijgt een optater van de keiler. En dan wham, in één keer staan er vijftien van die zwartruggen in het maanlicht voor je op het bospad. Dan bonst het hart in mijn keel”, lacht Tammo die na vijftig jaar rondstruinen in bos en veld nog dezelfde passie voelt. “Het is puur natuur, daar wil ik graag deelgenoot van zijn.” □

Tammo Lukkien

Voorsboersstraat 4
7451 GX Holten
Tel. 0548 - 361660
www.tlukkien.nl

